

Toe- en uittreders Intermediaire Adviesmarkt

Door: Ratinginstituut Financieel Dienstverleners

november 2015

Samenvatting en conclusies

Ratinginstituut Financieel Dienstverleners (RIFD) heeft onderzocht in welke mate en tempo de intermediaire adviesmarkt in aantallen afneemt. Maatgevend voor het onderzoek is het al dan niet hebben van een AFM (deel)vergunning.

Tot en met het derde kwartaal van 2015 zijn er per saldo 210 financieel intermediairs minder. Dit is een saldo van 100 starters en 310 stoppers. Na extrapolatie zullen er in 2015 dus 280 financieel intermediairs zijn verdwenen.

Eerder onderzoek gaf een jaarlijkse daling van gemiddeld 300 advieskantoren per jaar aan.

Uit bovengenoemde aantallen kunnen een aantal conclusies worden getrokken. Het aantal starters is met 100 in drie kwartalen beperkt. Het aantal stoppers of uittreders ligt met 310 ruim drie keer zo hoog. Dit bevestigt het beeld dat relatief weinig ondernemers de stap wagen om in de financiële adviesmarkt te starten of voor zichzelf beginnen. RIFD denkt dat dit vooral veroorzaakt wordt door de hoge eisen die aan het financieel advies vak worden gesteld, het imago van de sector en de perikelen die de sector hebben gekenmerkt.

De daling zet zich dus voort, maar in ietwat geringere mate. Wellicht is er sprake van een omslagpunt. Het is nog te vroeg om hier definitieve conclusies aan te verbinden.

RIFD zal de toe- en uittreders op kwartaalbasis gaan monitoren en beschikbaar stellen via haar nieuwsbrief Marktflitsen, waarvoor u zich nu al kunt [aanmelden](#).

Inleiding

Een veel gehoorde veronderstelling is, dat het aantal intermediairs in Nederland snel terugloopt. Intermediairs stoppen of verkopen hun kantoor in verband met toenemende opleidingseisen en wet en regelgeving. Daarnaast zou het aantal intermediairs sterk dalen in verband met overnames. Vooral door serviceproviders of grote intermediairs met veel overname ervaring, die op zoek zijn naar schaalvergroting. Nieuwe toetreders tot de financieel adviesmarkt moeten echt gemotiveerd zijn, gezien forse eisen die tegenwoordig gesteld worden. Dit remt het aantal starters in de branche.

In 2012 heeft Adviesbureau Fred de Jong i.s.m. de Baken Adviesgroep een rapport gepubliceerd met de titel "Marktraming financieel intermediair". In dit rapport werd verondersteld dat na 4 jaar het aantal intermediairs met 15% zou zijn afgenomen per 1-1-2016 (een kleine 4% per jaar). Begin 2012 waren er ca. 8.200 intermediairs. Een daling met 15% zou dus voor nu een aantal van 6.970 betekenen. In aantallen komt dit neer op een netto afname gemiddeld 300 intermediairs per jaar. De database van RIFD omvat nu ruim 7.100 intermediairs (exclusief aangesloten bemiddelaars) met een AFM vergunning. De voorspelling van Adviesbureau Fred de Jong is dus redelijk goed uitgekomen.

RIFD is nagegaan of de terugloop van het intermediair stijgt of daalt ten opzichte van de eerder goed voorspelde trend. Verder is onderzocht hoe de netto daling is opgebouwd uit starters en stoppers.

RIFD heeft gekeken naar het aantal startende en stoppende marktpartijen in de eerste drie kwartalen van 2015 (hierna: 2015).

Marktkennis RIFD

RIFD is gespecialiseerd in de financiële risicobeoordeling van het financiële intermediair in Nederland. Zij verzamelt en interpreteert een grote diversiteit aan credit rating informatie over intermediairs bij kredietinformatiebureaus. Aan verzekeraars wordt deze credit rating informatie beschikbaar gesteld in de vorm van abonnementen. RIFD heeft de gehele markt van financieel dienstverleners in kaart en verdeeld in segmenten. RIFD houdt bij welke intermediairs tot de markt zijn toegetreden en welke partijen zijn gestopt, zodat van alle intermediairs rating informatie beschikbaar is. Leidend daarbij is het hebben van een AFM (deel)vergunning.

Door de strategische samenwerking met VolmachtBeheer, het bedrijf dat voor vele verzekeraars onder andere de AFM vergunningen controle verzorgt, heeft RIFD op dag basis inzicht in de AFM vergunningen.

Markt

Om te kunnen bepalen of het aantal intermediairs groeit of afneemt, moet eerst bepaald worden wat onder de financieel adviesmarkt wordt verstaan. Daarbij wordt

de door RIFD gemaakte indeling van de markt gehanteerd. Deze hebben wij geïntroduceerd in onze [whitepaper: 'Rating Financieel Adviesmarkt in Nederland'](#) van januari 2015.

Er worden in deze whitepaper 14 categorieën adviseurs onderscheiden. De belangrijkste zijn: provinciaal intermediairs, gevolmachtigden, eigen bemiddelaars van gevolmachtigden, pensioenkantoren, makelaarskantoren en serviceproviders (zie ook de [whitepaper 'Serviceproviders onder de loep'](#)). Het aantal juridische entiteiten met een eigen vergunning en hoofdactiviteit financieel advies bedroeg begin dit jaar 7.300. Dit aantal is exclusief de (binnen één concern) aangesloten bemiddelaars onder een collectieve vergunning. Rekenen we de instellingen die onder een collectieve vergunning vallen mee, dan bedroeg het totaal aantal advieskantoren begin 2015 8.850. Aanbieders en verbonden bemiddelaars zoals de autobedrijven en fietsenmakers behoren niet tot de definitie van de financiële adviesmarkt. In totaal zijn er meer dan 16.000 vergunninghouders.

Door het aantal starters (nieuwe AFM vergunninghouder) in de markt af te zetten tegen het aantal stoppers (verdwenen AFM vergunninghouders) kunnen we vaststellen of het aantal marktpartijen gegroeid of gedaald is en in welke mate. Daarbij moeten we verder kijken dan het aantal verdwenen AFM nummers (950) en het aantal nieuwe AFM nummers (380). In de komende paragrafen wordt dit nader uitgewerkt.

Aantal starters nader bekeken

Op voorhand is het belangrijk vast te stellen dat een intermediair met een nieuwe deelvergunning geen starter is.

Op het eerste gezicht zijn er dus 380 intermediairs gestart in 2015.

Om echter een juist beeld van het aantal starters te krijgen moeten eerst de bedrijven die zijn voortgezet door een andere intermediair worden afgetrokken van dit aantal. Een intermediair die wordt voortgezet onder een andere rechtsvorm, met een nieuw AFM nummer en tegenwoordig ook een nieuw KvK nummer, is geen starter. VOF's worden omgezet in eenmanszaken en eenmanszaken in B.V.'s. En vice versa natuurlijk. In 2015 ging het hierbij om 35 stuks.

Daarnaast moeten ook de niet tot de adviesmarkt behorende partijen worden afgetrokken van het totaal aantal nieuwe AFM nummers.

Dit zijn voornamelijk de zogenaamde verbonden bemiddelaars, die op de vergunning van een verzekeraar opereren. Zo hebben in 2015 200 autobedrijven, motorbedrijven en andere bedrijven buiten de adviessector een AFM vergunning gekregen. Hiervan zijn er 15 geswitcht van de ene naar de andere verzekeraar en dus niet nieuw. Er zijn een paar opvallende groeiers. UVM (Unigarant) stelt veel fietsenmakers en ook autobedrijven aan (55). Generali stelt veel autobedrijven aan (22) en Stichting Financieel Toezicht Inkomensbeheer stelt veel bewindvoerders aan (23).

Daarnaast zijn er nog 40 zelfstandige vergunninghouders bij gekomen die ook niet tot de markt behoren. Zoals vermogensadviseurs, leadgeneratoren, consumptief kredietbemiddelaars, affiliates en een behoorlijk aantal bewindvoeringsorganisaties.

Per saldo zijn er dus 120 (380-35-185-40) nieuwe intermediairs in de financieel adviesmarkt bij gekomen in de eerste drie kwartalen van 2015.

Nieuwe marktpartijen

Laten we de 120 nieuwe intermediairs eens nader bekijken.

In dit aantal zitten 20 verbonden bemiddelaars. Het grootste deel hiervan (9) vormen de postagentschappen met een collectieve vergunning via de ING. De vraag is of deze agentschappen volwaardige adviseurs zijn en tot de financiële adviesmarkt behoren. De overige 11 betreffen nieuwe activiteiten van intermediairs. Denk aan een pensioentak in een aparte juridische entiteit onder een bestaande collectieve vergunning. Of nieuwe franchisenemers in de hypotheekmarkt.

Er resteren dus 100 zelfstandig startende kantoren. Dit zijn voornamelijk provinciale kantoren (93) met allround advies en 7 pensioenkantoren. Wat dus na deze nadere analyse opvalt is dat het aantal echte starters beperkt is. Dit is in lijn met de verwachting.

Aantal stoppers nader bekeken

In totaal zijn er 920 bedrijven in de eerste drie kwartalen van 2015 gestopt. Als je hier de verbonden bemiddelaars buiten de branche uithaalt, denk aan fietsenmakers en autobedrijven, dan zijn er in de financiële adviesmarkt 400 bedrijven gestopt.

Onder de stoppers zitten verder een groot aantal verbonden bemiddelaars binnen de branche (90). U moet daarbij denken aan intermediairs met een collectieve vergunning die blijven bestaan, maar één tak van hun bedrijf, ondergebracht in een aparte juridische entiteit, beëindigen. Of franchisegevers die afscheid nemen van franchisenemers. Zo lijkt het dat de Hypothekersassociatie van 18 Hypothekers afscheid heeft genomen en ING 21 postagentschappen heeft beëindigd.

Als we deze intermediairs eraf trekken dan houden we 310 zelfstandige adviseurs over die zijn gestopt.

Verdwenen marktpartijen

Intermediairs die voorheen een AFM vergunning hadden en nu niet meer, zijn lang niet allemaal bij de KvK gekenmerkt als opgeheven of failliet. Dit zijn er 50. Het aantal faillissementen blijft in onze sector met tot nu toe 9 verrassend laag.

Veel bedrijven zijn overgenomen en bestaan nog bij de KvK, omdat het vaak jaren duurt voordat alle geldstromen volledig naar de nieuwe eigenaar zijn verlegd. Na verloop van tijd zullen deze worden opgeheven. Wat wel opvalt is dat van de

overgenomen bedrijven 35% een onvoldoende credit rating had, terwijl het marktgemiddelde op 24% ligt. Overgenomen worden is vaak een laatste oplossing voor liquiditeitsproblemen. Dat wil overigens niet zeggen dat er op deze partijen door crediteuren geen verliezen worden geleden. Voorgaande houdt overigens verband met het lage aantal faillissementen.

Daarnaast kan het zijn dat er bedrijven hun AFM vergunning zijn kwijt geraakt en toch nog actief zijn maar volgens de WFT niet adviseren of bemiddelen.

Saldo aantal intermediairs

Wanneer we grofweg zouden kijken naar het saldo van het aantal nieuwe en het aantal verdwenen AFM vergunninghouders, dan zou de markt met $950 - 380 = 570$ intermediairs zijn afgenomen. Dit zou een daling van 7,8% betekenen.

Eerder in deze whitepaper is echter uitgelegd dat er meer genuanceerd naar de marktaantallen moet worden gekeken. Bij een genuanceerde benadering zijn er na drie kwartalen netto $310 - 100 = 210$ financieel adviseurs minder.

Dit betreft 2,8% van het totaal (7.300). Het totaal aantal intermediairs komt daarmee op 7.100.

Wanneer we dit aantal extrapoleren voor heel 2015 dan zullen er in 2015 280 adviseurs verdwijnen zijn. Dit is 3,8% van het totaal en daarmee komen we begin 2016 uit op ruim 7.000 intermediairs.

Kijken we naar de absolute daling dan lijkt het erop dat de jaarlijkse daling wat afneemt. Wellicht dat de verbeterde economische situatie hierin ook een rol speelt.

Wat verder interessant is om vast te stellen is dat het aantal stoppers drie keer zo groot is als het aantal starters. Wanneer we er vanuit gaan dat starters een frisse nieuwe kijk op de markt meebrengen, dan zal de invloed van deze groep gezien de aantallen vooralsnog gering blijven. Naar het zich laat aanzien zullen de bestaande marktverhoudingen nog vrij lang gehandhaafd blijven.

Kijken we nog even terug naar eerdere voorspellingen van Adviesbureau Fred de Jong, dan lijkt de werkelijkheid in lijn met deze voorspelling.

Het RIFD komt begin volgend jaar met een update van de marktaantallen met starters en stoppers en zal deze beschikbaar stellen via haar nieuwsbrief "Marktflietsen", waarvoor u zich nu al kunt [aanmelden](#).

Door Ir B. de Vos, directeur RIFD

10 november 2015